C03449

Laisvoji Lietuva

LAIMUTE GRAUZINIENE

Lietuvos Ministro P. Amerikai zmona, T.V.G.S. Lietuviu Sub-Komiteto pirmininké ir pavizdinga lietuvé motina.

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas

Gamina radio aparatus ir taiso senus, repestingai ir prieinamomis kainomis. parduoda ir issimokéjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas — Lietuviams nuolaidos

---

Petro Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Vairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai

---

LIBRERIA

ESAS

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. — Ivairus popieriai: kartolinas, celofán ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklu rekmenys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7. 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel. 2 72 53 Montevideo

Berta Balcityte - Lauciene

LIETUVE MODISTE

Calle Treinta y Tres 1541, Piso 2

Montevideo

Paskutines Mados - Darbas Garantuotas

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku Ir Boldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO MILANO

Rastiné: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visiu rúsiu, meniskos ir paprastos mosaikas bei boldosai

Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos

Lietuviams Didelés Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

CINE Selecto

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, meniskiausios ir aukstos kokybés. Daugumos lietuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

PROVISION

WILNIUS

Jono ir Onos Scesnuleviciu

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año III) | Montevideo, Balandzio - Abril, 1947. | Nr. 4 (28)

REVISTA
"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad Intelectual de la misma.

Impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO
Administrador:
Antonio Brazys

Leidzia
Urugvajaus Lietuviv
Kultūros Draugija.
Metinė Prenumerata:
Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 4.00 Rrg.
J. Amerikos V. 2 Dol.

Perlaidas siūsti zurnalo administratoriaus vardu; rastus - redakcijos:
LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Elena M. de Bartnikaitis.

EL DULCE CALOR HOGAREÑO

No hay que olvidar que durante la vida y a través de los siglos la Humanidad ha conservado tradiciones que han hecho por si solas la grandeza de los pueblos, puesto que han sido normas estímulo, ejemplo y han logrado perpetuarse a traves de cataclismos sin fín. El culto al hogar, el respeto a la familia, la moral como ley de bondad y como barrera social han logrado conservar en las familias y en las naciones esa fuerza que vigoriza la vida de las razas a traves de los tiempos.

Por eso en estos momentos de desequilibrios en que todo se desquícia y bambolea, el culto al hogar debe ser base firme en la que se apoye el futuro del mundo; mientras existan un hombre y una mujer atados por el cariño y el anhelo de una familia, todos los cataclismos y las derrotas humanas podrán ser vencidas. Pero hay que conservar ese calor hogareño, hay que cuidar el cariño en el hogar, como la más fuerte defensa del futuro del mundo...

El hombre es el que más necesita saber guardar ese afecto que lo ligue a la familia, porque ese cariño que debe ser llama que caldea al hogar, que alimente el amor de los hijos, es el mejor puntalero de mañana. La mujer de por sí, es apegada a las duras disciplinas de ama de casa, es la mejor maestra de economía doméstica, es la guardia fiel que no desfallece en la espera, que alienta en las derrotas y que se cansa a veces, pero cuando ya las ramas jóvenes del arbol familiar han fortalecido suficientemente para vivir solas. El calor hogareño es el amor a la patria hecho sacrificio en el cuidado del hijo por nacer, hecho esfuerzo de cooperación en el niño que crece, hecho dolor en el hijo que sufre, hecho fuerza callada en el hijo que se encamina solo por la vida, y hecho aliento patriótico en el soldado que nos deja lágrimas en los ojos e incertdumbre en el alma, cuando marcha a cumplir su deber con la patria, para conservar libre el jirón de tierra que es nuestra.

Todo eso y más, es el calor hogareño del que el padre y la madre son dioses lares

LA MADRE

Recordáis, por ventura, los años de vuestra infancia? Recordáis aquellas horas tranquilas en que libre el alma de pesares y el corazón de inquietudes, dejabais reposar vuestra cabeza en el regazo de una mujer?

Recordáis la ternura con que aquella mujer os acariciaba, estrechaba vuestras manos infantiles e imprimía sus labios en vuestra frente candorosa?

Recordáis cuántas veces enjugaba solícita vuestro llanto, y os adormecía dulcemente al eco blando de una balada de amor?

Oh! si, lo recordáis.

Los que tenemos la dicha de ver todavía a ese mujer sobre la tierra, la invocamos con cariño a todas horas. Su nombre está escrito en el corazón: es el nombre más tierno de cuantos encierra el diccionario.

El nombre sólo de M a d r e nos representa aquella mujer en cuyo seno bebimos el dulcísimo néctar de la vida.

S. Catalina.

MOTINOS DIENA

Kultūringas pasaulis svencia daug didingu sventciu, bet krikscioniskame pasauly yra didziausia ir graziausia sventé, tai Motinos Diena, kiekvienais metais minima geguzés ménesyje. Motinos dienai teisingai parinktas graziausias metu ménuo, nes kas gi béra pasauly grazesnio, kilnesnio ir doram zmogui branges nio kaip Motinos Vardas.

Padorus vaikas ir dvasiniai normalus suauges zmogus, visuomet su pagarba taria zodi Motina. Tik sitame zodyje jis supranta savo, kaipo zmogaus visuma ir jo didybe. Per motinos skausmus jis atéjo i si pilna blogumu pasauli, kad testi jo dorinimo darba, begaliné motinos meilés siluma, jos rūpestis ir nezinojimas nuovargio, lyg saulés siluma ir sviesa ugdé ji, saugojo nuo paklydimu tvano, diegé i jauna sirdi dora, zmoniskuma, meile artimo ir daznai istisas naktis karsta malda prasé Visogalio palaimos jos vaikui, kai tas jau vienas zengé pirmuosius zingsnius slidziuoju ir ers kéciuotu gyvenimo keliu. Motinu zodyne néra zodzio «negalima» kas nors jos vaiko laimei padaryti. Tyra, neveidmaininga ir karsta meilé yra tik motinos ir tik jos ugnis nudziovina karcias likimo asaras bei sutirpdo gyvenimo neprielankumus. Motinos akiu vienas pazvelgimas nusviecia tamsiausia nakti ir svelni ranka atnesa saldu poilsi.

Apveizdos valia Motinai uzdéjo didziausia ir atsakomingiausia pareiga. Motina uzaugino pasauliui genijus, didziuosius jo dvasinés ir medziaginés gérybés tobuléjimo vadus, tai gi Visogalio paliepimu, yra sventas, palaimintas bei kilniausias zodis Motina. Ir béda tam nelaimingam vaikui, kuris ne tik isdrystu pries savo motina pakelti ranka, bet ja pasieptu nemandagiu zodziu, suteiktu skausma ir istrauktu jos asaras. Toks niekad ir niekur laimés nebeatras.

Lietuviu tautai Motinos Diena turi ypatingos reiksmés ir dvigubos pagarbos negu kuriai nors kitai tautai. Anuo sunkiuoju caru Rusijos siautéjimo laiku, kai mūsu tautai buvo uzdrausta lietuviskai skaityti, rasyti ir kalbéti, kai negausus mūsu tuometinés inteligentijos būrelis, isblaskytas Maskolijos platybése tolo nuo savo tautos, vedant ruses ar lenkes, kai Lietuvos vardas buvo panaikintas ir ji pradéta vadinti «Siaurés Vakaru Krastas», lietuve motina drasiai ir ryztingai iseina i nelygia su caru Rusijos despotija, uz savo prakaitu aplaistytos zemés bei tikéjimo laisvés kova.

Silpna, gyvenimo rūpesciu slégiama, mūsu pilkojo kaimo mociuté pasako: «Ne! As savo vaika geriau mirusi matysiu, negu jis bus padarytas maskoliu». Ji savo pasakymo sventai ir laikosi. Ji atmeta valdzios veltui brukamas maskoliskas knygas, brangiai moka uz is Prusijos gabenamas, bet jau lietuviskas ir paslapciomis, daugumoje sukdama rateli savo vaikus mokina tik lietuviskai. Mokina ne vien skaitymo ir rasto bei kataliku tikéjimo tiesu, bet tévynés, savo kalbos, paprociu meilés ir kovos su pavergéjais, su ju brukama pagoniska pravoslavija ir rusifikacija.

Ir prasideda ziauri bei atkakli kova mielosios mūsu siaudinés pastogés mociutés, kova su galinga rusu imperija. Rusai panaudoja visas savo azijatinio ziaurumo priemones pries ramia ir beginkle lietuve motina. Is jos sekmadieniais atima maldaknyge ir ten pat kojomis spardo bei kapoja nagaikomjs girtas rusu zaudaras, bet ji nenusileidzia. Jos sūnūs karia uz lietuviska knyga Lietuvoje siautéjancios Muravjovo Koriko gaujos. Jos ausyse skamba reteziu metalinis balsas, kuriais surakine rusai isvaro i Sibira mylima sūnu taip pat uz lietuviska knyga. Pagaliau, rusai iskelia masines zemaiciu skerdynes Kraziuose. Ant beginkliu ir besimeldzianciu lietuviu paleidzia girtu kazoku gaujas. Kardai ir rusu durtuvai veikia tol, kol Krazantés vanduo paraus ta nuo lietuviu kraujo. Paskui visame Raseiniu apskrity eina kartuviu, rykscių, moteru prievartavimo ir masinio Sibiran tremimo siaubas. Ir tik todél, kad lietuviai gyné savo tikéjima.

Toki ziauri ir kruvina kova tesési virs 40 metu, bet ja laiméjo Lietuvé Motina. Apveizdos laiminama ji pernesé kancias ir nepalūzo kovos kelyje, o lyg istabi zvaigzdé spinduliavo is samanotos bakuzés ir svieté taji kelia, kuris mus atveda i Nepriklausoma Lietuva. Tik lietuves motinos gilus tikejimas, gilus patriotizmas, lietuviskas atkaklumas ir didele valia sugrazino mums spauda, isaugino pirmaja mūsu sviesuomene ir dave pirmuosius savanorius, kurie savo krauju atpirko Lietuvos laisve.

Neilgas bet gi buvo Lietuves Motinos lasves poilsis. Žmonijos laisves, zmoniskumo ir tiesos priesai, Stalinas su Hitleriu susitaria pasidalyti Europa ir uzdega ja karo gaisru. To talitaru kruvinos kombinacijos auka ir Lietuva lieka. Is rudojo bestijos okupacijos ji pereina i raudonojo bestijos okupacija, tik daug ziauresne, daug kruvinesne negu Muravjovo Koriko ir caru laiko. Lietuvei Motinai vel prasideda Kryziaus Keliai. Desimtis tūkstanciu geriausiu Lietuvos sūnu kruvinieji maskoliai susaudo vietoje, simtus tūkstanciu lietuviu tremia i Sibiro pragara bado ir kanciu mirciai, simtus tūkstanciu isvaro is gimtosios pastoges ir jon pasodina rusus. Niekas tatai nebegali apsakyti Lietuves Motinos tragedijos ir begalinio sirdies skausmo. Atsilyginkim nors jas pagerbdami Motinos Dienoje, pasizadedami kovoti uz Lietuvos Laisve, o doros ir garbingos lietuves motinos iseivijoje, savo mieluosius vaikucius mokindamos Dievo ir Lietuvos meilés.

Vytas Vakaris.

PADĖKA ARGENTINOS IR URUGVAJAUS LIETUVIAMS

Visiems Argentinos lietuviams, senai jau ten gyvenantiems ir naujai atvykusiems savo tautieciams, nuosirdziai dekoju savo ir savo seimos vardu uz tokias grazias isleistuves, persikeliant mums su Lietuvos Pasiuntinybe i Urugvaju. Ypatingai dėkojame siu isleistuviu organizatoriams gerb. Ponams Gilvydziams, Tėvams Marijonams, Lietuvai Islaisvinti Centrui, Sv. Cecilijos Chorui, Tarptautinės Vaikams Globoti Organizacijos Sub - Komitetui, Moteru - Mergaiciu Draugijai, Berisso lietuviams ir visoms kitoms organizacijoms bei atskiriems tautieciams, prisidėjusiems prie isleistuviu surengimo, bei taip gausiai susirinkusiems mus islydėti i uosta.

Nuosirdziai dėkojame ir uz malonias simbolines dovanas bei puikias géles, kuriomis malonéjote mus palydéti i nauja rezidencijos vieta.

Visuomet su malonumu prisiminsime drauge su Tamstomis praleistus sunkius laikus, bekovojant pries Lietuvos pavergéjus, tesime sia sventa kova toliau drauge su visa músu Tauta su tvirta viltimi susilaukti anksciau ar véliau teisybés ir laisvés, susilaukti Nepriklausomos Lietuvos atgaivinimo.

Jei kuo galésime Tamstoms búti naudingi naujoje vietoje, mielai kiekvienam is Tamstu patarnausime.

Urugvajaus lietuviams nuosirdziai tariame aciú uz malonu sutikima Montevideo uoste ir uz grazias géles, kuriomis mus cia priémėte.

Dr. K. Grauzinis,

Lietuvos Ministras, su Seima.

LIETUVIU DOMEI

Persikélus i Urugvajaus sostine, Lietuvos Pasiuntinybé siuncia savo sveikinimus ir turi garbés pranesti nauja savo adresa:

Legación de Lituania

21 de Setiembre 2511, piso 6 - o

M o n t e v i d e o

Rep. O. del Uruguay.

Priémimo valandos:

nuo 9 iki 12 val. visomis darbo dienomis.

Pasiuntinybé.

SVEIKINAME

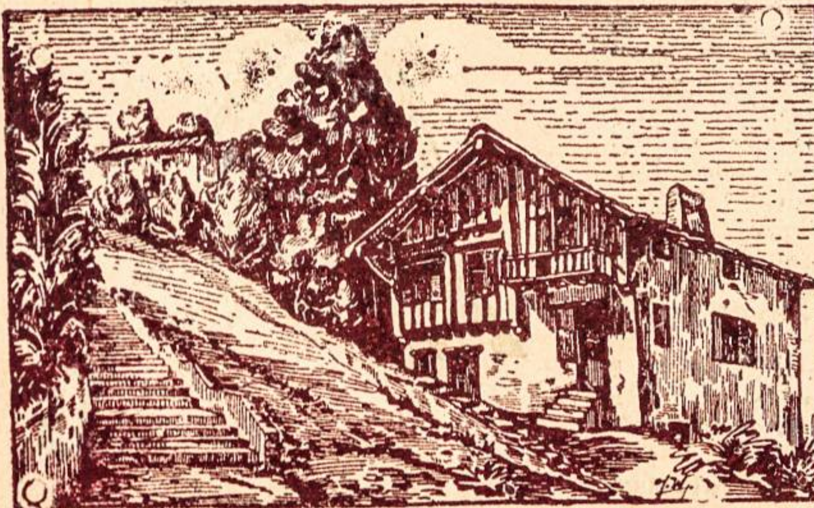
Lietuvos Respublikos Nepaprasta Pasiuntini Ir Įgaliota Ministra Pietu Amerikai, Dr. K. Grauzini, persikélusi su Lietuvos Pasiuntinybe i Montevideo širdingai sveikinam ir linkime sekmingos darbuotés Tévynés Lietuvos laisvei ir gerovei.

— Laisvoji Lietuva. —

DIDELIS ENTUZIAZMAS

Persikélus Lietuvos Pasiuntinybei i Montevideo, patriotinéj Urugvajaus lietuviu kolonijoj reiskiasi didelis entuziazmas. Tikésime, kad sis dziugus reiskinys daug patarnaus tampresnei kolonijos vienybei ir pasekmingesniam visu darbui uz Lietuvos Nepriklausomybe.

Net daugelis ir buvusiu suklaidintu lietuviu dabar didziuojasi sulauke Nepriklausomos Lietuvos Pasiuntinybés laisve gerbianciame Urugvajuje.

Lietuvio úkininko sodyba Urugvajuje. Sioje salyje priskaitoma jau net keli desétkai lietuviu, kurie sumaniai ir pelningai verciasi zemés úkiu. Vieni ju nuomuoja úkius, o kiti jau turi isigije nuosavus.

Sostinés lietuviai daznai lankosi pas savuosius úkininkus, jaukiam lietuviskam pasisveciavimui ir poilsiui. Is úkiu taipgi parsiveza lietuvisku gaminiu.

PABĖGĖLIAI IR EMIGRANTAI SVEICARIJOJE

(Korespondencija is Sveicarijos)

Sveicarijos federaliné taryba (ministeriu kabinetas) kovo 7 d. priémé nauja potvarki, kuriuo tvarkoma pabégéliu bei emigrantu padétis. Potvarkis isigaliojo kovo 20 d.

Naujasis potvarkis palengvina tam tikros pabégéliu bei emigrantu kategorijos búkle. Pagal ligsioline tvarka visi pabégéliai ir emigrantai búdavo ipareigojami is Sveicarijos isvykti. Sveicarija suteikdavo tik laikina prieglobsti. Ankstyvesniuose potvarkiuose buvo isakmiai pabrézta, kad pabégéliai ir emigrantai turi Sveicarija laikyti tik «tranzito salimi». Jie turédavo arba grizti i savo krasta arba isvykti i kita sali (emigruoti.) Paprastai nebúdavo nustatoma termino, iki kurio reikédavo isvykti, bet tekdavo policijai irodinéti, jog daroma zygiai isemigruoti.

Pagal naujaji potvarki tokiai zmoniu kategorijai suteikiamas nuolatinis prieglobstis (Dauerasyl): 1) gimusiems 1889 metais ir anksciau, 2) ligoniams ir invalidams, 3) vaikams iki 16 metu amziaus, jeigu jie niekur nebeturi artimesniu giminiu. Zmonés ieina i viena minétuju kategoriju, atpalaidojami nuo pareigos isvykti is Sveicarijos. Tuo pat metu jiems suteikiama, nors ir ribota, darbo teisé.

Sveicarijoje gyvenanciu lietuviu búklés naujasis potvarkis, deja, nepagerins. Atrodo kad teikiamomis lengvatomis tegalés pasinaudoti viena vienintelé vyresnio amziaus seima. Geriausiu atveju galés potvarkiu remtis keli ligonys. Kitiems lietuviams pasilieka galioje nuostatai, kad Sveicarija jiems yra «tranzito salis».

Daugis lietuviu jau anksciau émési zygiu isvykti is Sveicarijos. Bet ligsiol tepavyko isvaziavimo dokumentus sutvarkyti, galima sakyti, tik kas desimtam zmogui. Kai 1945 m. Sveicarijoje lankési sovietu repatriaciné komisija, uzsirasé tik apie 10 zmoniu; beveik visi buvo arba Lietuvos rusai arba Rusijos lietuviai. Keliolika zmoniu isvyko i Vokietija, Prancúzija, Argentina ir Venezuela. I Amerikos Jungtines Valstybes isvaziavo dvi lietuvaités (viena ju istekéjusi uz lietuvio Amerikos piliecio) ir visi trys Sveicarijoje buve lietuviai kunigai. Daugis lietuviu deda pastangu patekti i Amerikos Jungtines Valstybes, bet atrodo, kad is Sveicarijos isvaziuoti kur kas sunkiau, nekaip pav., is amerikieciu zonos Vokietijoje. Vél kiti daro zygiu nukeliauti i Argentina arba i kitus krastus.

Argentinos konsulas Zueriche yra p. A. Barsanti, iki bolseviku okupacijos atstovaves savo saliai Lietuvoje Jo zmona yra lietuvaité, kuri kartu su vyru nuosirdziai uzjaucia lietuvius ir jiems visokeriopai padeda. Argentinos konsulata lietuviai, ypac is Vokietijos, staciai uzvercia laiskais, prasydami suteikti [illegible]avimo viza. Konsulatas net nebepajégia i gausingus laiskus atsakinéti. Deja, dabartinémis [illegible]inkybémis nieko sia prasme padéti negalima, nes pagal Argentinos nuostatus bylai gali búti duota eiga tik tuo atvéju, jeigu prasytojas pats atvyksta i konsulata. Tad laisku rasinéjimas yra bergzdzias darbas. Norintiems vykti Argentinon, greiciausia, nieko kito nebeliks, kaip laukti, kol konsulatai atsidarys ir Vokietijoje.

Sveicarijoje prieglobsti surade lietuviai pabégéliai siuo metu yra apgyvendinti trijuose viesbuciuose, visi Veud kontone (netoli Zenevos ezero). Taciau gausingiausioji grupé yra susispietusi arba paciame Zueriche arba netoli jo. Sveicaru istaigu rúpesciu kai kurie pabégéliai galéjo isigyti naujas profesijas (metalo tekintojais, staliais, elektrotechnikais ir t.t.; moterys dazniausia mokosi siúti) Esant aukstai úkinei konjunktúrai, kai kuriose profesijose stinga darbo ranku (pav., inzinieriu, techniku, vaistininku, nekalbant jau apie zemés úki, namu ruosa ir kt.) Tad siose srityse lietuviai yra gave laikina darbo leidima. Is Italijos buvo neseniai atsivezta keliosdesimt túkstanciu darbininku (tarnaiciu, tarnu, zemés úkio darbininku ir kt.). Taciau lietuviai pabégéliai is kitu krastu Sveicarijon darbams kaipo «bepasiai» neisileidziami. Mat, neduodama teisés ivaziuoti tiems, kurie neturi «galiojanciu ir pripazistamu» asmens dokumentu. Nors Sveicarijos vyriausybé néra pripazinusi Pabaltijo okupacijos, bet kadangi pabaltieciai negali grizti i savo tévyne, tai jie traktuojami kaip neturi reguliarinu pasu.

Siuo metu Sveicarijoje gyvena apie 200 lietuviu tremtiniu. Kitu tautybiu pabégéliu ir emigrantu Sveicarijoje beliko 12.000. Daugumas ju yra zydu ir lenku tautybés.

A. G.

LIETUVIU TREMTINIU RASYTOJU ATSISAUKIMAS Į DEMOKR. PASAULIO RASYTOJUS.

Baisus likimas istiko lietuviu tauta: jos zemé - jos kúnas ir jos sirdis - jos 3 milijonai gyventoju II jo Pasaulinio karo metu istvéré dvieju okupantu priespauda. Siandiena, kai visas pasaulis dziaugiasi sulaukes taikos dienu ir daugelis Europos tautu vél tapo savarankiskos ir nepriklausomos, nesa nauja okupacijos junga. Lietuvos dirvos karo bombu ir granatu isardytos, jos miestai sugriauti, o zmonés? Simtai túkstanciu lietuviu istremta i saltaji Sibira, kankina kaléjimuose arba traukiantis iszudyta pirmaisiais rusu okupacijos metais, túkstanciai lietuviu prievarta isstumti i fronto ugni ar i darbus vokieciu okupacijos metais, simtai túkstanciu evakuoti ar karo viesulo priversti pasitraukti i vakarus. rusams vél Pabaltiji okupuojant. O is tu, kas liko tévu ir protevíu zeméje, vél tremiami túkstanciai darbams i tolimuosius Rusijos plotus, vél uzdaromi i kaléjimus vien del to, kad jie yra lietuviai, kad jie myli savo zeme ir savo laisve ir kad neissizada tikéjimo: tikéjimo i Dieva, i laisva zmogu, i laisva zodi.

Pasaulio rasytojai, mes stebéjomés senaisiais Trojos didvyriais, uzéme zada skaitéme Rolando zygius, amziais nemirs drasaus Sveicarijos súnaus Vyliaus Tellio pavyzdys, o siandiena kuriamos naujos Prancúzijos, Olandijos, Norvegijos ir kitu tautu kovotoju legendos. I tu legendu vainika apie zmogaus kovas dél laisvés ir kultúros, apie teise gyventi pasaulyje kiekvienai geros valios tautai mes norime ipinti ir savo tautos legenda.

Jeigu su pagarba minime Lordo Byrono varda, varda to poeto, kuris palikes savo tévyne, dalyvavo ir krito mazos Graikijos laisvés kovose. Jei neveltui Dostojevskis sédéjo kaléjime nepardaves savo sazinés ir kúrybinés laisvés, jei garbé teko Puskinui, kuris nepabúgo istremimo ir nenusilenké carui, jei didziuojamés Mickeviciaus istremimo sonetais ir nesmerkiame emigranto Blasco Ibanezo, kovojusio dél demokratijos principu ir nenoréjusio net, kad jo kúna slégtu, kad ir sava bet diktatoriu valdoma zemé, — Jús suprasite ir mus, mazos kúnu, bet didelés laisvés dvasia Lietuvos súnus. Metus isgyvene sovietu nelaisvéje, mes pazinome tos valstybés tiesas ir teises, laisve ir teisybe. Joje uztrosko Jeseninas ir Majakovskis, didziosios revoliucijos ir socializmo dainiai. Jie buvo rusai, o mes esame lietuviai, mes esame vaikai tos tautos, kuri ilgus amzius turéjo valstybe ir buvo nepriklausoma.

Kai naciams isiviespatavus Vokietijoje is jos isbégo Tomas, Arnoldas ir Stefanas Zweigai, Werfelis ir Remarkas, Georg Kaizeris ir Joseph Roth, kai negalédama pakelti vergijos i Amerika isvyko Siegrid Undest, kai fasistams pavergus Prancúzija, tuo tvankiu oru negaléjo kvépuoti nei Francois Mauriac. nei Jules Romain, nei daugelis kitu laisve mylinciu rasytoju, kai Suomija paliko jos didysis súnus Sillanpaa, mes didziavomés jais, kaip didziaisiais siu dienu tamsybése svyturiais. Juos ir simtus kitu rasytoju, dailininku, mokslo vyru ir kultúros zmoniu priémé valstybés ir niekas ju nelaiké nasta ar politiniais nusikaltéliais. Ju dalia siandiena istiko ir mus, kuriems nuo karo audros ir sovietinio teroro beliko vienas kelias - kelias i Vakarus, i demokratiniu Alijantu pasauli, nors ir per zeme vokieciu, kurie mus skriaudé ir niekino.

Is tévynés likimas istremé kartu su kitais meno kúréjais ir didele dali lietuviu rasytoju: i vokieciu koncentracijos lagerius, i kaléjimus,

(versti)

Julius Jazauskas

Atsakomasis «Laisvosios Lietuvos» redaktorius, kuris Motinos Dienos minejimui organizuoja speciale radio valanda ir programos metu scenoje pasakys atatinkama kalba.

LAISVOJI LIETUVA

Ypatingai lietuvius tremtinius praso jai parasyti straipsniu ir zineliu is lietuviu gyvenimo ir veiklos tremime. Taip pat prasomi músu veikejai Argentinoj, Brazilijoj ir kitose kolonijose, dazniau parasyti zinuciu is tenyksciu lietuviu patriotines, visuomenines bei kultúrines veiklos.

RASYTOJU ATSISAUKIMAS

(Tesinys is 7 puslapio.)

i nezinomybe. Naciu vergijai zlugus, mes vél laisvi. Laisvi, bet nelaimingi. Nelaimingi, nes neturim tévu zemés po kojomis, protéviu dangaus virsum galvu ir negalime kancios kryziaus nesti kartu su visa tauta. Bet mes laimingi, nes matome, kad gerasis pasaulis kovoja dél taikos, dél visu tautu laisvés ir teisybés. Mes laimingi, kad girdime, kaip zmonés gali ne tik laisvai galvoti, bet laisvés tieses zodi tarti. Mes laimingi, kad esame gyvi liú dininkai tautos, kuri dar nenori mirti ir esame jos zodis, laisvas nuo svetimu varztu, kurie kausto pasilikusius tévynéje.

Sitoji tad padétis, pasaulio rasytojai, ir uzdeda mums pareiga kalbéti ne vien vardu to tautos penktadalio, su kuriuo mes einame istremimo kelia, bet visos kenciancios Lietuvos vardu ir visu rasytoju lietuviu, kuriu balsas Júsu nepasiekia, o jeigu ir pasiektu — tai bútu smurtu ir prievarta jiems padiktuoti zodziai.

Mes saukiame i júsu sirdis ir i laisvés idéja kurianciu zmoniu sazine.

Mes tikime, kad Atlanto Charta, kuri garantuoja visoms tautoms, dideléms ir mazoms gyvenima, neaplenks ir Lietuvos.

Mes tikime, kad didziosios valstybés nenorés, kad is pasaulio zemélapio bútu isbrauktos Pabaltijo tautos ir valstybés, o ju tarpe ir músu Lietuva.

Mes tikime, kad Jungtinés Pasaulio Tautos nepripazins tos neteisybés ir tu sienu, kurias atnesé karas, frontai ir okupacijos.

Mes tikime, kad Lietuva, nuo amziu turéjusi savo valstybe ir savo valdovus, ir vél bus laisva ir nepriklausoma.

Mes dziaugiamés, kad daugelis Europos tautu tremtiniu ir pabégusiu kúréju ir rasytoju grizo i savo zemes ju atstatyti ir jas puosti naujais kúrybos laiméjimais.

Mums kelio tévynén dar néra, músu grizimo diena dar neatéjo, mes saukiamés i Jus — : isgirskite, zinokite, supraskite, atjauskite, uztarkite.

Mes nenorime grizti prievarta, mes nenorime mirti. Mes norime turéti tas pacias teises, kurias turéjo kitu tautu emigrantai rasytojai, mes norime grizti laisvon Tévynén, laisvai gyventi ir kurti.

Suvaziavimo Prezidiumas:

Prof. Vaclovas Birziska,
Juozas Mikuckis,
Stepas Zabarskas,
Grazina Tulauskaité.

LRT Draugijos Valdyba:

Stasys Santvaras,
Bernardas Brazdzionis,
Pulgis Andriusis,
Balys Grazulis.

P. S. — Pietu Amerikos lietuviu plunksnos darbininku pareiga, kad sis músu tremtiniu rasytoju zodis kuoplaciau bútu paskleistas itakingoj kontinento spaudoj.

Redakcija.

Pochito Steponiukas

Urugvajaus ciagimis lietuviukas, vietinio lauku gyventojo «gaucho» tautiniuose rúbuose. Laisvieji Urugvajaus lauku gyventojai, ypatingai taip myli puostis sekmadieniu pasivaiksciojimuose.

LAISVOJI LIETUVA

Pranesa savo gerb. skaitytojams, kad sis numeris yra paskutinis siunciamas kreditan. Kas nori «Laisvaja Lietuva» ir toliau gauti, prasomas uzsiprenumeruoti. Metiné prenumerata: Urugvajuje $ 1.50, Argentinoje $ 4.00 argent., Siaurés Amerikoje $ 2 dol.

* *

M. Zineviciuté - Cieslinskiené.

MOTINAI IR TÉVYNEI

Nieko pasaulyje néra brangesnio, kaip Motina, dél to ir Jos diena svencia be skirtumo viso pasaulio zmonés, neziúrint kokiu isitikinimu jie bebútu. Tai vienintelé sventé, kuri motiniskos meilés ir jos pasiaukojimo saitu sujungia visus.

Gausi músu tautos iseivija, siemet ypatinga sirdgéla minés Motinos Diena. Nors jos pagarbai paskirtas graziausias geguzés ménuo, kada pavasario saulés pazadinta gamta papuo sia zalumynais laukus ir pievas, kai nuo ankstyvo ryto iki ramios nakties, girios siaudzia nuo sparnuociu dainos, o rúpestingai ispuostuose lietuvaiciu darzeliuose sukrauna ziedus bijúnai, lelijos, tulpés ir narcizai, bet niekas tai nebedziugins lietuvés Motinos sirdies kaip kitados. Ir svelnus pavasario véjelis, zydri saulé, ziedai ir pauésteliu daina, tik didins neapsakoma Jos sirdies skausma, gilins liúdési, ku riuos baigs kartu su savo vargais ir rúpesciais tik salfuju kapu prieglobsty.

Jai beliko vieni atsiminimai, kuriu dar negali pavergti ziaurus okupantas. Atsiminimai ano laiko, kada prie duzgencio ratelio Ji mokino skaityti, skiepijo Tévynés meile ir atejúno daromas Lietuvai skriaudas, mazojo súnelio sirdyje.

O dabar? Dabar per Motinos skruostus kraujo asaros rieda. Varguos auginti ir nuolatiniu rúpesciu puosaloti Jos súnús, vieni karo aukomis krito, kiti istremti i baisuji Sibira, bado ir kanciu mirciai, kuriems uzdrausta net ir pagalbos sauktis, treti nesa istremimo kryziu Vokietijoje ir kitose salyse. Ju mielaja téviske pavergé svetimieji ir ziauriai kankina bei zudo tirkuosius salies seimininkus.

Alpsta Motinos sirdis, kada Jos zeme apsiauté kruvios vergijos úkanos ir mirties triunfas, temsta akys, kada ji mato Lietuva paversta kaléjimu ir kapinynu. Tik skaudzios aimanos, isblaskytu po visa pasauli Lietuvos súnu pasiekia Motinos ausi.

Bet Tu, lietuve Motina! Simtmecius éjusi kryziaus kelia ir is jo ismokusi kancios, nenuliúsk ir dabar. Jis laimins Tavo kancia ir nuves i prisikélima. Nors Tavo vaiku surakintos lúpos, bet ju sirdys siuncia Tau paslaptingu zodziu sveikinimus ir prisiekia kovoti uz Tavo mylincios sirdies idealus.

Tavo Dienoje, mes Tau pinsime graziausiu pasaulio ziedu vainika, Tave papuosime savo meilés, pasiaukojimo ir sirdies perlais. Tu laimési, nes Tavo puséj tiesa. O tau brangi Tévyne, kuri esi priesu kankinama; uz motinu kancias, uz pralieta nekalta krauja, uz tavo vaiku kancias ir auka Sibire bei istremime, tau ir vél bus sugrazinta laisvé. Mes dirbsime, aukosimes ir budésime, kol sutruks vergijos retenziai ir pasiliuosave tavo motinos ir vaikai, laisva krutine, vieningai, majestotiniai ir dziaugsmo asaromis vilgydami savo veidus sugiedos:

— Lietuva Tévyné Músu. —

Karo audros blaskomos motinos.

Dr. V. Kudirka.

MARTYNUKAS

(Tesinys.)

Jis toks maziukas ir menkutis, stovéjo pries juos, nieko is pradziu nematydamas, tik apdriskusius savo trinycius, padétus ant stalo. Jautési dinges.

Prasidéjo tardymas. Zmonés tyléjo, policininkas klausinéjo, rastininkas viska rasinéjo.

— Tavo sitie trinyciai?

Martynukas jau noréjo pameluoti, bet dar gerai pakélé akis ir pamaté tarp teiséju seni Sveda, kuris ziúrédamas i ji linkteléjo galva.

— Mano! atsaké tyliai.

Aa, tavo! tu pats kur sianakt lakstei?

Martynukas vél pasiziúréjo i Sveda, bet senis jau sédéjo nejudédamas, nusikreipes i kita puse.

— As ieskojau arklio! atkirto vaikinas.

— O kam melavai savo varda?

— Sarcio ieskojau...

— Sakyk teisybe! Ar siunté kas tave?

— Niekas nesiunté. Arklys prapuolé is ganyklos.

— Nemeluok, bus niekai. Kur lakstei?

— Blesio ieskojau. Jis pirktas, tai kaimenés nesilaiko.

— Meluoji! As sakau, kad meluoji. Saltysiau, liepk ikirsti jam ryksciu!

Zmonés dirsteléjo i viens kita, patylomis kalbéjo ir lingavo galvomis. Pagaliau vaitas atsiliepé:

— Jeigu tikrai sakote, kad meluoja, tai rykstés nieko nekenks. Saúkly, ikrésk jam 15, o tu, Jurgi, palaikyk!

Sauklys, valsciaus sargas, aukstas ir placiu peciu vyras, prisiartino prie savo aukos. Martynukas sukando dantis, nors visas drebéjo. Paguldé ji asloje ir prasidéjo skaudus darbas. Nezinia, ar Sauklys lengvai musé, ar vaikinas taip kantrus buvo. Nei necypteléjo. Atskaité penkiolika.

— Na, dabar sakyk! Siunté tave kas? Ar nesei ka?

«Blesio sarcio ieskojau! atsaké vaikinas.

«Na, palauk! Dar ne viskas! As jums sakau, vyrai, jeigu jús nenuteisite jam dar kita tiek, tai as apskúsiu jus auksciau, kad jús ji ginate susizinoje.

«Ka mes turime ginti! susuko pabúges vaitas. «Sakote kaltas, tegu kencia. Mes nieko nezinome, jis mums ne giminé, kad mes turétumém jo gailétis.

«Tai duok, kad ponas policininkas sako, kita tiek, patvirtino Svedas vardan lovininku.

Vél Martynuka paguldé, vél musé, iskilmingai skaité smúgius, ir vél vaikas tyléjo.

Atsistojo paraudes, akys prisrúvo pilnos asaru, taciau neverke.

«Dar kita tiek nuo tevo gausi, kad uz tave uzmokes bausme, sauke policininkas.

(Bus daugiau.

Jonukas - Poviliukas Debesiukas.

Pavyzdingai ir lietuviskai auklėjamas ponu Debesiu jaunesnysis súnelis. Vyresnysis Adolfukas nors dar teturi 7 metus amziaus, bet graziai lietuviskai kalba ir lanko Lietuviu Mokykla. Garbé lietuvéms motinoms, kurios savo vaikucius is mazens lietuviskai aukléja. Tokios motinos suslauks savo sentvéj pilnos paguodos, o Lietuva garbingu jos veikéju.

MAN METELIAIS VIRSTA

Begyvendams tolimoj Urugvajaus zemėj —
Auginau balandėli, mokinau skraidyti.
Vai tu pilkas balandėli, tu aukstai lakioji
Ir dėl músu iseivėliu naujienas nesioji.

Tai nulėki tu pilkasis, uz Atlanto júru,
Kur paliko tėvuzėlis ir sena motulė.
Nors senai gal jie jau ilsis aukstame kalnely,
Bet rasi broluzi mano ir miela sesule.

Ir nulėkes, balandėli, viska apziúrėki,
O ant kapo tėvu mano vainika padėki.
Tu paklauski, ka beveikia brolis ir sesutė?
Kaip gyvena artimieji, zinele parneski.

«Ten kalnuzy, kalnuzėly neradau kapelio —
Nepadėjau nei gėlelės ant kapu tėveliu.
Skridau Nemuno pakrantėm taipgi Sesupėlio,
Bet neradau tavo broliu anei seserėliu.

Ir ju vieni ramiai ilsis ant kapu saltuju,
Kiti zusta be tėvynės uz kalnu baltuju.
Zinau, kad didziai suskaudo tavoji sirdelė,
Jog taip kencia nelaiminga gimtoji salelė.

Bet neliúsk mielas lietuvi, toli iseivijoj,
Nuo tėvynės nors atskirtas maruziu ir kalnu.
As skraidysiu po Lietuva ir nakti ir diena,
Kol parnesiu tau laisvuzės linksmaja naujiena»

Skrisk Siaurės Amerikon tu, pilkas balandėli,
Kur gyven mano sesutės, mieli svogerėliai.
Jiems tu viska is tėvynės tenai apsakyki,
O sugrizdams nuo sesuciu zinele parneski.

Ar jos gyvos, ar jos sveikos mano seserėlės,
Kaip gyvuoja ir darbuojas juju seimynėlės?
Joms dienelė kaip nebuvus —
Man meteliais virsta.

Jonas Scesnulevicius.

Į KOVĄ

Vyrai, šautuva paimkim,
Bombas, granatas —
Kaip perkúnas priesa trenkim,
Uz teises savas!

Lauk is Lietuvos maskoli,
Verganti gana!
Gana zudė jie mús broli.
Verkė Lietuva...

Tebus svetimos dejonės,
Mes juk ne vergai.
Buvom, búsim laisvi zmonės,
Vien padės ginklai.

Vyrai, ginkla tvirciau spauskim,
Mús tvirtos rankos,
Nes per ji tik beatgausim,
Laisve Lietuvos.

J. P-us.

Montevideo.

Adolfas Čeikus

Susipratęs ciagimis lietuvis jaunuolis ir aktyvus «Vyties» organizacijos narys.

PERDAUG ASMENISKUMO

Negausi Urugvajaus lietuviu kolonija gyvena gausiai susiskaldziusi. Tuo norima pasakyti, kad vienybé músu tarpe galétu búti didesné, negu ji dabar yra. Esamasis susiskaldymas néra naturalus. Cia nekalbésiu apie zmones skirtingu politiniu isitikinimu, kokiu músu tarpe ypatingai maza. Ir nekalbétume apie pati susiskaldyma, jei tik tokíus didelius skirtumus galvoje turétume.

Mes turime labai panasiu jaunimo ir senimo organizaciju, kurios vienaip galvoja Lietuvos klausimu, dirba ta pati kultúriniai patriotini darba, daznai net po vienu stogu, bet negali susitarti ir piaunasi. Kas gi tad kaltas? Aisku, kad perdétas asmeniskumas, kitaip sakant egoizmas.

Nesvarbu, kaip kas pats save vertina, daug svarbiau kaip kiti, kaip visuomené ikainuoja. O visuomené asmeni ikainuoja kiek jis jai naudos teikia, kiek jis jai gero daro. Savymeilis, egoistas niekad nebúna kitu mégjamas ir gerbiamas. Kas iesko garbés, tas jos niekad neras. Kas jos nepaiso, apie toki nuolat ir visi sukasi. Pasalinkime is savo tarpo perdideli asmeniskuma, santykiai savaime susitvarkys ir jokio skirtumo neberasime ir niekas nebetrugdys susiburti bendram darbui. Megstas visur savo asmenybe iskisti zmogus nesugebés ilga laika rimtai dirbti. Laikui bégant, kiekvienam tokiu tenka atsizadéti svajotos karúnos, arba uzsidaryti savo paties kiaute ir svajoti apie pasaku karaliaus ledinius rúmus.

Zmogus néra gyvulys. Tik arklys is pavalku paleistas pasitenkina tvartu ir édziomis. Zmogus turi ir dvasios pasauli, jam reikia dvasios poilsio ir bendravimo su kitais zmonémis. Tas ji ir traukia i visuomenes bei kultúros darba, daugumoje pries jo paties nora.

Visos organizacijos darniai ir produktyviai veikia, jei jose nebúna tokiu zmoniu, kurie savo asmeni ir ligota ambicija stato auksciau negu pacia organizacija. Norintieji dirbti organizacijose, privalo daugiau ziúréti bendro reikalo, o ne savo asmens.

Tai gi visi i organizacijas, nes to reikalauja is mús Lietuva. Jei norime búti tikrais, o ne tik zodzio lietuviais, tai privalome laikytis tampriausios vienybés, tolerancijos ir gerbimo kitu rimto darbo.

Daznai girdim ir danguma kalbant, kad pavojaus valanda petys i peti Lietuva ginsime, búsime vieningi. O juk zinom, kad Lietuvai niekad negresé toks pavojus kaip dabar, tai gi tik dabar ir reikia mums daugiau vienybés, susitarimo ir bendro darbo. Dirbkim nuosirdziai, gerbdami kiekviena gera pastanga, o

— Vardan tos Lietuvos, vienybé tezydi! —

Jonaviіké.

• •

MUMS RASO

Gerb. «Laisvosios Lietuvos» Administratoriau!

Esame jau susipazinusios su zurnalu «Laisvoji Lietuva». Tai tikrai idomus ir kiekvieno susipratusio lietuvio paramos vertas zurnalas.

Dél finansiniu sunkumu, músu draugija siuo tarpu nepajégia jo paremti stambesne parama, bet salygoms leidziant aukoja $ 20 pesu «Laisvosios Lietuvos» reikalams.

Mes linkime Tamstoms kuogeriausios kloties Lietuvos darbe.

Argentinos Lietuviu Kataliku Mergaiciu ir Moteru «BIRUTÉS» Draugija.

D. IR M. DRAUGIJA

Gerb. «Laisvosios Lietuvos» Redaktoriau!

Malonékite patalpinti «Laisvojoj Lietuvoj» kas seka:

Geguzés mén. 4 d. s. m., U. L. Dainos ir Meno Draugijos ivyko visuotinis nariu susirinkimas, U. L. Kultúros Draugijos patalpose. Susirinkimas isrinko nauja ir sekancio sastato draugijos valdyba:

Jonas Mockevicius pirmininkas, Hortensia Bartnikaityté vicepirmininkas, Jonas Vuljevas sekretorius, Elena Bartnikaitiené kasininké ir Antanas Meskauskas valdybos narys. Revizijos komisijon isrinkti: Juozas Paravotis, Stasé Ziurelé ir Ona Taparauskaité.

Naujoji ir senoji draugijos valdybos savo posédy, geguzés 9 d. padaré perdavimo ir priémimo akta, perimant draugijos turta ir knygas. Draugijos kasa perduota su $ 52.50 grynais pinigais.

Be sito, nusitarta prasyti Kultúros Draugija, kad ji isnuomuotu savo patalpose esama tuscia kambari sios draugijos ir bendro Lietuvos naudai darbo plétotei.

Lietuviai norintieji tapti sios draugijos nariais ir gauti apie ja informacijas, visuomet prasomi kreiptis i visus valdybos narius.

Korespondentas.

Motinos Diena

MINIMA

Sekmadieny, geguzés mén. 25 d. 1947 mt., 4 val. po pietu punktualiai — U. L. Kultúros Draugijos — patalpose Calle Rio de Janeiro 4001. Villa del Cerro.

PROGRAMA:

1 — Lygiai 11 val. dienos, is Montevideo radijo stoties C. X. 24, «La Voz del Aire» bus transliuojama lietuviska radijo valanda. Bus kalbos, dainos, muzika ir deklamacijos. Pasukite radijo aparatus ir isklausykite.

2 — Po pietu, lygiai 4 val. prasidés Motinos Dienos minéjimas, programos atidarymu.

3 — «Laisvosios Lietuvos» redaktoriaus p. Juliaus Jazausko kalba.

4 — Jaunimo organizacijos «Vytis» pirmininko p. Stasio Stendelio kalba.

5 — Kitu sveikinimai ir kalbos.

«Vyciu Motina»

Penkiu paveikslu, P. Čiucelio, dramatinis vaizdas, is gyvenimo dabartinéj Lietuvoj. Vaidina vytieciu artistai. — Rezisuoja p. Stasys Bartnikaitis. — Sufleruoja ponia Elena Minetaité - Bartnikaitiené.

6 — Deklamacijos.

Deklamuoja: Dainos ir Meno Draugijos zinoma deklamatoré Hortensia Bartnikaityté ir zinomas Jaunimo Draugijos «Vytis» deklamatorius Edvardas Grébliúnas.

7 — Programos uzdarymas.

Linksmús SOKIAI. Geras ORKESTRAS.

Turtingas bufetas su puikiomis lietuviskomis uzkandomis ir visu rúsiu gérimais.

Isklausyti idomia programa ir pagerbti Lietuve Motina, visus lietuvius nuosirdziai prasome atsilankyti i si grandio zini parengima.

Gerb. svecius prasome nesivéluoti, nes programa bus pradéta punktualiai 4 val. po pietu.

U. L. K. D. Valdyba.

* *

Jie Atliks «Motinos Dienos» radijo programa is zinomos stoties C. X. 24: «La Voz del Aire» sekmadieny, geguzés 25 d., 11 val. dienos.

Is kairés stovi: «L. L.» redaktorius Julius Jazauskas ir Dr. Pranas Sacikauskas.

Is kairés sédi: Regina Minetaité, Hortensia Bartnikaityté ir Margarita Miniauskaité.

*

Liúda Beleškeviciuté - Miniauskiené

Su mazaja dukryte Alicia, kurios vyresnioji dukrelé Margarita jau baigia gimnazija ir dalyvauja patriotiniame Urugvajaus lietuviu darbe. Tai pavyzdinga lietuvé motina ir zinoma patrioté kaip ir jos vyras, p. Aleksandras nepailstantis músu kolonijos veikéjas.

Elena Minetaité - Bartnikaitiené

Pavyzdinga lietuvé motina, kurio- [illegible]esnioji dukrelé Zully dar yra mazyté, o vyr[illegible] Hortensia jau aktyvi patriotiniai kultur[illegible]o kolonijos darbo dalyvé. Pati ponia Bartnikaitiené, nors búdama apversta seimos rúpesciais ir padédama vyrui imonés reikaluose, bet ji randa laiko kaip músu kolonijos visuomeniškam, taip ir patriotinés spaudos darbui padéti.

Broné Grigaité - Klimiené

Su dukryte Kristina, kuri taip pat augina súnu Eduarda. Tai pavyzdinga motina ir didelé lietuvé patrioté. Jos vyras p. Alfonsas Klimas, kaipo «U. L. Kultúros Draugijos» sekretorius irgi yra pirmaeilis músu kolonijos patriotinés veiklos darbininkas.

Konstancija Jusiené

Su savo krikšto súneliu, viename Montevideo parke. Tai garbinga lietuvé ir nuosirdi patrioté, nes néra né vieno músu kolonijoje katalikis ai tautinio ivykio, kurio ponia Jusiené nebútu rémusi savo darbu ir stambiomis aukomis. Ne be jos itakos ir stambioje ponu Jusiu liejyklos imonéj dirba visi lietuviai valdininkai ir darbininkai.

Uršulė Godienė

Pavyzdinga lietuvė motina uzauginusi dukteri Ona, kuri jau vedusi su zinomu músu kolonijos patriotiniu veikėju p. Antanu Zupka ir súnu Stasi, kuris buvo vienas is pirmujų patriotinio Urugvajaus lietuviu jaunimo organizacijos «Vytis» organizatoriu ir jos pirmuoju pirmininku. Zymi katalikiskai patriotinio kolonijos darbo rėmėja.

Stefanija Bislienė

Nuosirdi lietuvė patriotė, pavyzdingai auginanti dukrele Vanda. Ponei Bislienei niekad nėra svetimas ir músu kolonijos tautiskas darbas.

Bronė Stumbrytė-Grigienė

Pavyzdinga lietuvė motina, tautiskai isauklėjusi dukteris Brone bei Alba ir súnu Feliksa. Visi jos vaikai yra nusipelne kolonijos pagarba kaipo aktyvús lietuvybės darbininkai. Pats tėvas F. Grigas taip pat yra pirmaeilis kolonijos patriotinio darbo vairuotojas.

Emilija Brazienė

Didelė músu kolonijos patriotinio darbo rėmėja ir nuosirdi lietuvė, kurios vyras p. Antanas Brazys yra taip pat músu draugijos ir bendrai lietuvisko darbo vadovybėj.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

PAGERBĖ MINISTRĄ

Lietuvos Ministrui Pietu Amerikai Dr. K. Grauziniui atvykus i Montevideo nuolatiniam apsigyvenimui ir Lietuvos Pasiuntinybės veiklos pradziai, patriotinė músu kolonija surengė Ministro garbei banketa. Banketas ivyko sestadieny, geguzės 17 d., viename is geresniu centro hoteliu «El Forti Di Napoli».

Bankete dalyvavo i 200 rinktinės Urugvajaus lietuviu visuomenės, keli senatoriai, vietos spaudos ir visuomenės atstovai. Buvo pasakyta Lietuvos tragedijos klausimu kalbu ir bendrai banketas pravestas gyvoj draugingoj nuotaikoj. Rytiniai sostinės dienrasciai idėjo grazu banketo aprasyma ir garbės stalo nuotrauka.

Dalyvis.

PRASOM ĮSIDĖMĖTI

Sekmadieny, birzelio mėn. 8 d. s. m. 4 val. po pietu, Kultūros Draugijos patalpose, calle Rio de Janeiro 4001, Villa del Cerro ivyks didelis sokiu popietis su ivairenybėmis.

Sekmadieny, birzelio 22 d. s. m. 4 val. po pietu taip pat Kultūros Draugijos patalpose, calle Rio de Janeiro 4001, Villa del Cerro ivyks vakaras spektaklis. Bus suvaidinta dvieju veiksmu farsas «Vyro Ieskojimas». Rezisuoja St. Bartnikaitis. Bus ir daugiau idomiu numeriu. Zinokim ir kitiems pasakykim.

PADĖKA

U. L. Kultūros Draugija sirdingai dėkoja: Lietuvai Islaisvinti Centrui Argentinoje, uz aukojima 100 atviruciu «Vytis» zurnalo paramai, Argentinos Lietuviu Katalikiu Mergaiciu ir Moteru Draugijai «Birutė», uz aukojima $ 20 zurnalo reikalams, gerb. músu kolonijos darbuotojui Juozui Ramonui, uz aukojima 13 geru ploksteliu draugijai.

Valdyba.

PAVYKES VAKARAS

Geguzės 4 d. s. m. Kultūros Draugija buvo surengusi grazu ir idomu vakara, kuris sutraukė ypatingai gausu sveciu būri. Draugijos artistai mėgėjai: Alba Grigaitė, Albina Korkuzienė, Leokadija Mockeviciutė, M. Sveciulis, Jonas Stendelis ir Jonas Vuljevas, labai graziai ir meniskai suvaidino veikala «Nesipriesink», o draugijos kasininkas p. Antanas Brazys pasakė originalu ir juokinga monologa «Ponas Draugas». Pasirodo, kad p. Brazys yra gabus monologistas, kuris naturaliu vaidinimu ir laisva laikysena, publika iki asaru prijuokino. Didelė ziūrovu dauguma pageidavo, kad artimoje ateityje tas monologas būtu pakartotas.

Programa baigus ėjo linksmūs jaunimo sokiai. Tvarka buvo pavyzdinga. Daugiau tokiu lietuvisku parengimu.

Buves,

DRAMOS SEKCIJA

Sekmingesniam scenos meno populiarizavimui músu kolonijoj ir palengvinimui tu pajėgu, kurios iki siol vienos nesė sio darbo nasta, Kultūros Draugijos pirmininko p. Mykolo Sveciulio rūpesciu tapo suorganizuota prie músu draugijos Dramos Sekcija.

Sekcijos vadovybe sudaro: Stasys Bartnikaitis, Mykas Sveciulis, Jonas Mockevicius, Juozas Kanaplis ir Antanas Stendelis. Kadangi rezisūra ir bendrai sio darbo imasi músu scenos veteranas p. St Bartnikaitis, tai reikia tikėti, kad karta susilauksime tikro scenos meno.

GARNYS PAS KLIMUS

Geguzės 4 d. s. m., U. L. Kultūros Draugijos sekretoriaus p. Alfonso Klimo namus aplankė garnys, palikdamas ponei Bronei Klimienei grazu ir sveika sūnu Eduarda.

Motina ir naujagimis sveiki, o tėvas labai patenkintas, kad susilaukė ipėdinio. Teauga sveikas tėvu paguodai ir tautos garbei.

UZSIMUSĖ LIETUVIS

Siomis dienomis dirbdamas prie statybos miesto centre uzsimusė lietuvis Benediktas Aleksandravicius. Velionis Lietuvoje paliko moteri ir tris kūdikius. Tebus jam lengya Urugvajaus zeme.

APSISAUGOKIT LAIKU LIETUVIAI

Nekurie lletuviai, kurie nesvariai bolsevikų buvo apgauti su garsiaisiais parasais kaipo duonos nupiginimui, o tikrumoje tai buvo tik NKVD machinacija pries Lietuva, jau i mus kreipėsi ir prasė patarimo, kaip tuos parasus atsiimti. Jie juos jau atsiėmė. Tai protaujanti lietuviai, kurie nenori, kad uz kelis Agraciados «draugus» paskui būtu tampomi ir gautu atsakyti uz rublio darba.

Mes nuosirdziai ispėjam tuos lietuvius, kurie buvote komunistu suklaidinti su parasais, kad juos laiku atsiimkite. Paskui teks labai ir uz nieko gailėtis. bet jau bus vėlu. Atsiimkite nei valandos negaisuodami.

Atsiėmes.

TARPTAUTINĖS VAIKAMS GELBĖTI SAJUNGOS LIETUVIU SUB - KOMITETO

Apyskaita

Nuo 1946 m. balandzio m. 6 d. iki 1946 m. gruodzio m. 14 d.

Sulyg 1946 m. - IV 6 d. Sub - Komiteto kasoje liko 173.45

Nuo 1946 m. - IV - 6 d. iki 1946 - XII - 14 d. auku surinkta 2788.67

Per U. I. S. N. nezinamu aukotoju gauta 47.90

Viso gauta 3010.02

Islaidos:

Trecioji maisto siunta Paryziun 956.15

220 poru batu parengtu siústi Vokietijon 990.50

U. I. S. N. atskaityta pakavimo islaidas apmokėti 289.01

Viso isleista 2235.66

Lieka:

Lietuviu Sub - Komiteto kasoj lieka 329.35

U. I. S. N. zinioje banke Lietuviu Sub - Komiteto pinigu yra 445.01

Balansas 3010.02

Sub - Komiteto Pirmininkė
L. Grauzinienė

Sub - Komiteto Izdininkė
V. Biknevičiutė.

— Laisvoji Lietuva —

Galima uzsiprenumeruoti kiekvienu metu laiku. Nebeatidėliok ir Tamsta, o tuojau uzsiprenumeruok. Pinigus siúskite «valor declarado» ir administratoriaus vardu.

Keturi
«Didieji»
Įkainuoja
Vokiško
Zvėriuko
Kaili.

Jie taipgi tariasi dėl naujos konferencijos, kurioje pagal sio zvėriuko kaili bus surasyta taika.

Šaipoku Kampelis

«Rojaus» Ciesorius

Arba Kremliaus Juozapas, po Maskvos konferencijos gaves visu galu suirima ir pradéjes is naujo savo draugus likviduoti. Pirmaji Zukova nezmoniskai apkramtes, o dabar griebes uz barzdos «ukrainieti» Leizeri Kaganovic.

Jo nervu pasviezinimui, músu Desgraciados lietuviskai kalbantieji ruskeliai skubiai issiuncia locna Matkuleviciutés súri ir Berlinkerio «desimadinoj». «Vamos aver», ar «macis».

OI KAS SODAI

Oi kas sodai do sodeliai,
Vaisiai ruskiams — lapai mums.

Oi kas ruskiai do ruskeliai,
Kurie zudo mus visus.

Mes lietuviski zmoneliai,
Laukiam ka jie vél darys.
Gal vyzotieji ruskeliai
Vísus «rojun» isvarys.

Kas tie zmonés, do zmoneliai,
Kad isplésé mús namus?
Bet bus laikas, jog kacapas,
Gaus su kriukiu per nagus.

Kas tas Juozas, do Juozelis,
Gero lietuviams neduos.
Bet bus laikas, kad jo pypké,
Net su úsais eksploduos.

EXTRA TELEGRAMOS

— Siomis dienomis, laike darbo Swifte ivyko strosni nelaimé. Cnatlyva Stalino ispazintoja, Vickínaité - Barbekliené staiga émé zegnotis ir kloniotis saslavu krúvai. Lietuvés moterys tuojau pasauké asistencija, bet psichiatrinés daktras nustaté, kad ji buvusi persivalgius Desgraciados súrio ir tas sukéles raudonojo durnumo karsti.

— Praloses Casabó músi, draugu generolas Ivan Čaplikov vis dar tebevaikscioja komisarijon sveikatos tikrinimui. Pilnas diagnozo nustatymas ivyksias pas sviesiausi súdzia.

— Baisi nelaimé, ana diena istiko Raudonaji Tomosiu. Tamosius isimaukes Stalingrado sventéj ir prisiskaites «Darbo», lydéjo túla senute ir Cerro plazitoj sumané pazlidovaut. Senutei saukiantis ratunko, greit pasirodé tvarkos dabotojas ir Tamosiu nusitamosino komisarijon. Is tenai Tamosius grizes pabaltintas.

— Praéjusi sekmadieni, uz isplésta lietuviu turta, Arielkino nusamdytas radiio pusvalandis buvo pasvestas «Keleivio» Maikio su Tévu pagarbinimui. Tévo «filosofija» varé Varvuskas, o Maikiu pabuvo Raudonkelnaité Matkuleviciuté. Buvo fain filosofija. Zmonés mano, kad sekanti sekmadieny, lietuviski ruskeliai pagarbins ir savo mylimus draugus Raula su Rúku. Matkuleviciuté ju garbei zada net deklamuoti tarybu Lietuvoj populiaru eilérasti: «Sviesusis gruzine, didis Dziugasvili».

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

REDENCION MELILLA

Tel. 22 00 35

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera prekė. ekonominė kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercadería a un 30% de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros

---

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagaus patarnávimo, visu rusiu maisto produktu krautuvé. — Lietuviai prasomi uzeiti persitikrinimui

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Kaunas

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica

CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas
Pasitikrinkit

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas savą, nes rasite garantuota darbą ir ekonomiska kaina.

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. — Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05 Montevideo

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusies viso maisto productai ir sviezios darzovés bei vasiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir saziningas patarnavimas.
Perstikrinkite

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu — Tarptaltinėj Parodoj Lietuvoje. — Visu rusiu pianu taisymas, sustygavimas, nauju darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos. Savininkas Antanas Dambrauskas

SAN JOSE 1015 Tel.: 8 36 33

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. — Lietuviams daromos specialės nuolaidos

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros irengimus ir pataisymus Lietuviams Didelis Nuolaidos

Calle SAN JOSE 1088 Tel.: 8 79 56

FUNDICION PARDO

Fundición de Bronce Mecánico Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Claces y Para Toda Industria

Eduardo Jusys

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono: 22 53 05 Montevideo

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

Lietuviams Nuolaidos.

PRANO STANEVICIAUS

KRATUVE - BARAS - PIENINE

Geros prekės. Ekonomiskas kainos

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu rusiu skrybeliu valymas ir reformas. — Kostiumu ir paltu isvertimas. — Lietuviams nuolaida